

FOND SPRAVEDLIVÉ TRANSFORMACE – příležitost pro venkov nebo chiméra?

KRAJSKÁ SÍŤ MÍSTNÍCH AKČNÍ SKUPIN ÚSTECKÉHO KRAJE

MAREK HARTYCH, DUBEN 2021

CÍL WEBINÁŘE

- ▶ Zajistit informování obcí a měst do 25.000 obyvatel v Ústeckém kraji o Fondu spravedlivé transformace
- ▶ Připravit na následný sběr informací pro Inovační centrum ÚK

ICUK informace zpracuje a zapracuje do Plánu transformace ÚK tak, aby i obce a města mohla řešit dopady transformace a celkově neutěšený stav regionu, který je poznamenán mnoha hospodářskými a sociálními problémy, které se odrážejí v kvalitě života obyvatel Ústeckého kraje.

Realizováno na základě smlouvy s Odborem regionálního rozvoje ÚK

OBSAH WEBINÁŘE

- ▶ KDE SE FOND SPRAVEDLIVÉ TRANSFORMACE VZAL? CO MU PŘEDCHÁZELO?
- ▶ CO TO JE FOND SPRAVEDLIVÉ TRANSFORMACE A K ČEMU SLOUŽÍ
- ▶ JAK SE NA ČERPÁNÍ PENĚŽ PŘIPRAVUJE ÚSTECKÝ KRAJ?
- ▶ **JAK MŮŽE BÝT ZAJÍMAVÝ PRO OBCE A MĚSTA?**
- ▶ CO SE AKTUÁLNĚ DĚJE, NA ČEM SE PRACUJE?

SOUVISLOSTI

Konference OSN o životním prostředí a rozvoji, Rio de Janeiro, 1992

Summit Země vyústil v přijetí těchto dokumentů:

- ▶ Deklarace Konference OSN o životním prostředí a rozvoji
- ▶ Agenda 21
- ▶ Zásady obhospodařování lesů

Kromě toho byly nachystány významné právně závazné dohody k podpisu:

- ▶ Úmluva o biologické rozmanitosti
- ▶ **Rámcová úmluva o změně klimatu**
- ▶ Úmluva OSN o boji proti desertifikaci

SOUVISLOSTI

Kjótský protokol k Rámcové úmluvě OSN o změně klimatu, 1997

Přijetí Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu (Úmluva)

- ▶ závazek do konce prvního kontrolního období (2008-2012) **snížit emise skleníkových plynů nejméně o 5,2 %** ve srovnání se stavem v roce 1990.
- ▶ **v prosinci 2012 schválen dodatek**, kterým bylo potvrzeno pokračování Protokolu a jeho druhé kontrolní období, které bylo stanoveno na osm let (2013 – 2020).
- ▶ **EU se zavázala snížit do roku 2020 emise skleníkových plynů o 20 %** v porovnání s rokem 1990. Toto snížení odpovídá cíli formulovanému v tzv. klimaticko-energetického balíčku z roku 2009.

SOUVISLOSTI

Klimaticko-energetický balíček do roku 2020

- ▶ soubor legislativních předpisů, jež mají vést k naplnění cílů Evropské unie v oblasti energetiky a ochrany klimatu do roku 2020 (**snížení emisí skleníkových plynů o 20 %, dosažení 20% podílu OZE a snížení konečné spotřeby energie o 20 %**). Balíček byl schválen Evropským parlamentem a Radou v prosinci 2008.
- ▶ Do roku 2016 došlo na úrovni EU ke snížení emisí skleníkových plynů o 22 %. Cíl k roku 2020 tak již byl naplněn.

SOUVISLOSTI

Pařížská dohoda, prosinec 2015

Přijetí Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu (Úmluva)

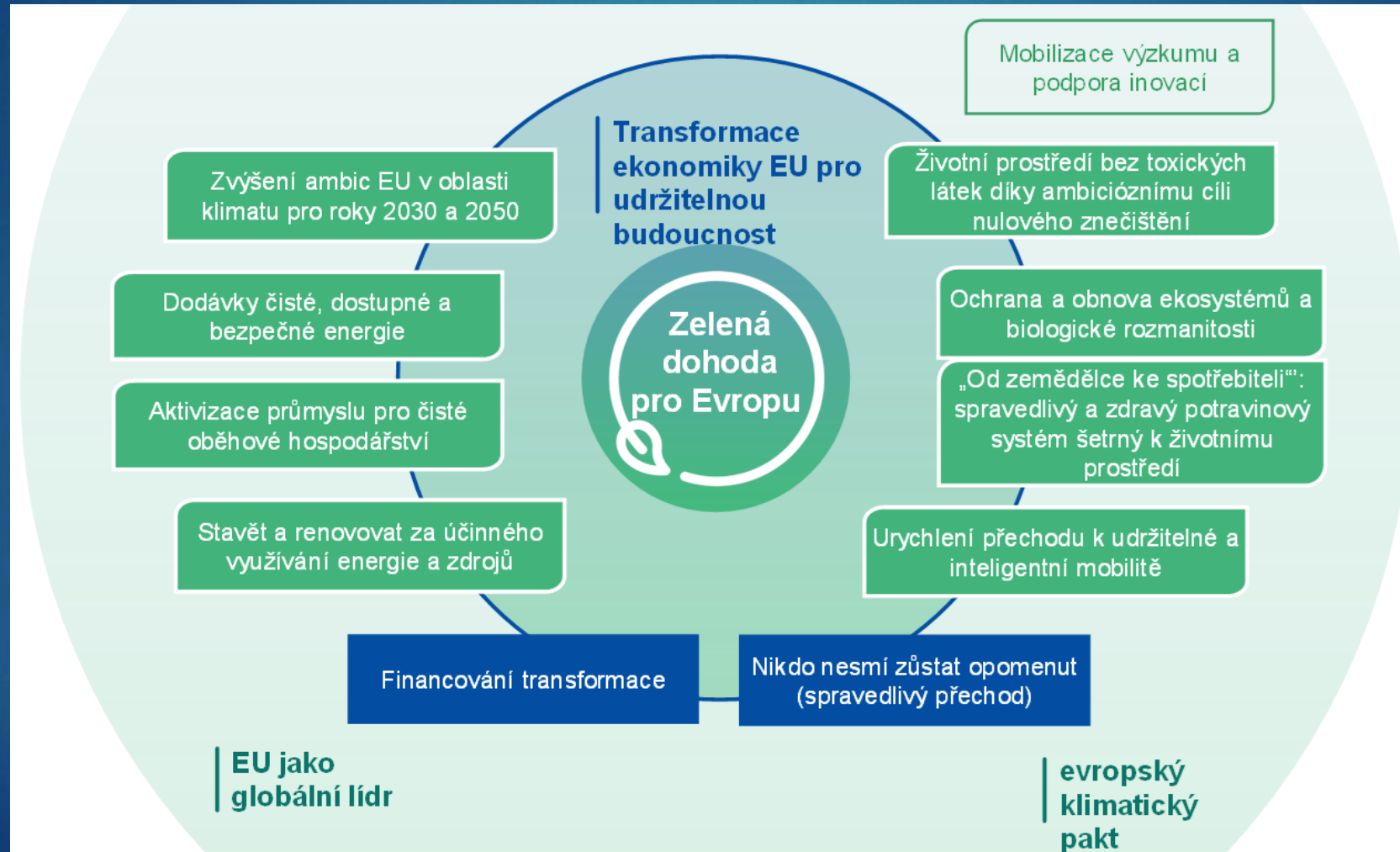
- ▶ formuluje dlouhodobý cíl ochrany klimatu, jímž je přispět k **udržení nárůstu průměrné globální teploty výrazně pod hranicí 2°C** v porovnání s obdobím před průmyslovou revolucí a usilovat o to, aby nárůst teploty nepřekročil hranici 1,5°C a
- ▶ přináší významnou změnu, pokud jde o závazky snižování emisí skleníkových plynů. Dohoda totiž **ukládá nejen rozvinutým, ale i rozvojovým státům povinnost** stanovit si vnitrostátní redukční příspěvky k dosažení cíle Dohody.

VÝCHODISKA PRO FOND SPRAVEDLIVÉ TRANSFORMACE

GREEN DEAL – ZELENÁ DOHODA PRO EVROPU, PROSINEC 2019

- ▶ formuluje odhodlání Evropské komise řešit problémy způsobené změnou klimatu a životního prostředí, což je **definiční úkol této generace**;
- ▶ Je novou strategií růstu, jejímž cílem **je transformovat EU na spravedlivou a prosperující společnost** s moderní a konkurenceschopnou ekonomikou efektivně využívající zdroje, **která v roce 2050 nebude produkovat žádné emise** skleníkových plynů a ve které bude **hospodářský růst oddělen od využívání zdrojů**;
- ▶ **počáteční plán klíčových politik a opatření** nezbytných k realizaci Zelené dohody pro Evropu.

VÝCHODISKA PRO FOND SPRAVEDLIVÉ TRANSFORMACE

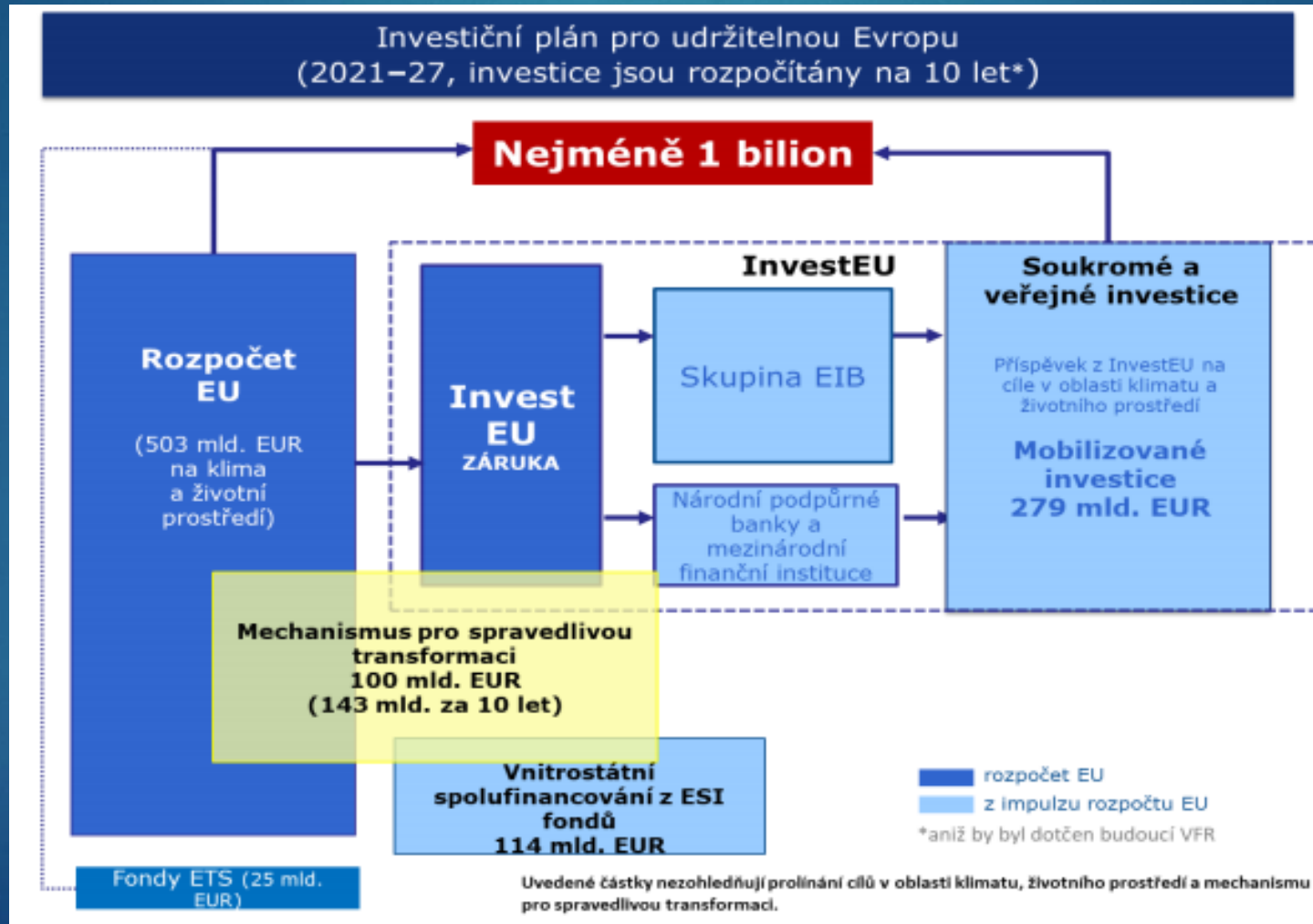

VÝCHODISKA PRO FOND SPRAVEDLIVÉ TRANSFORMACE

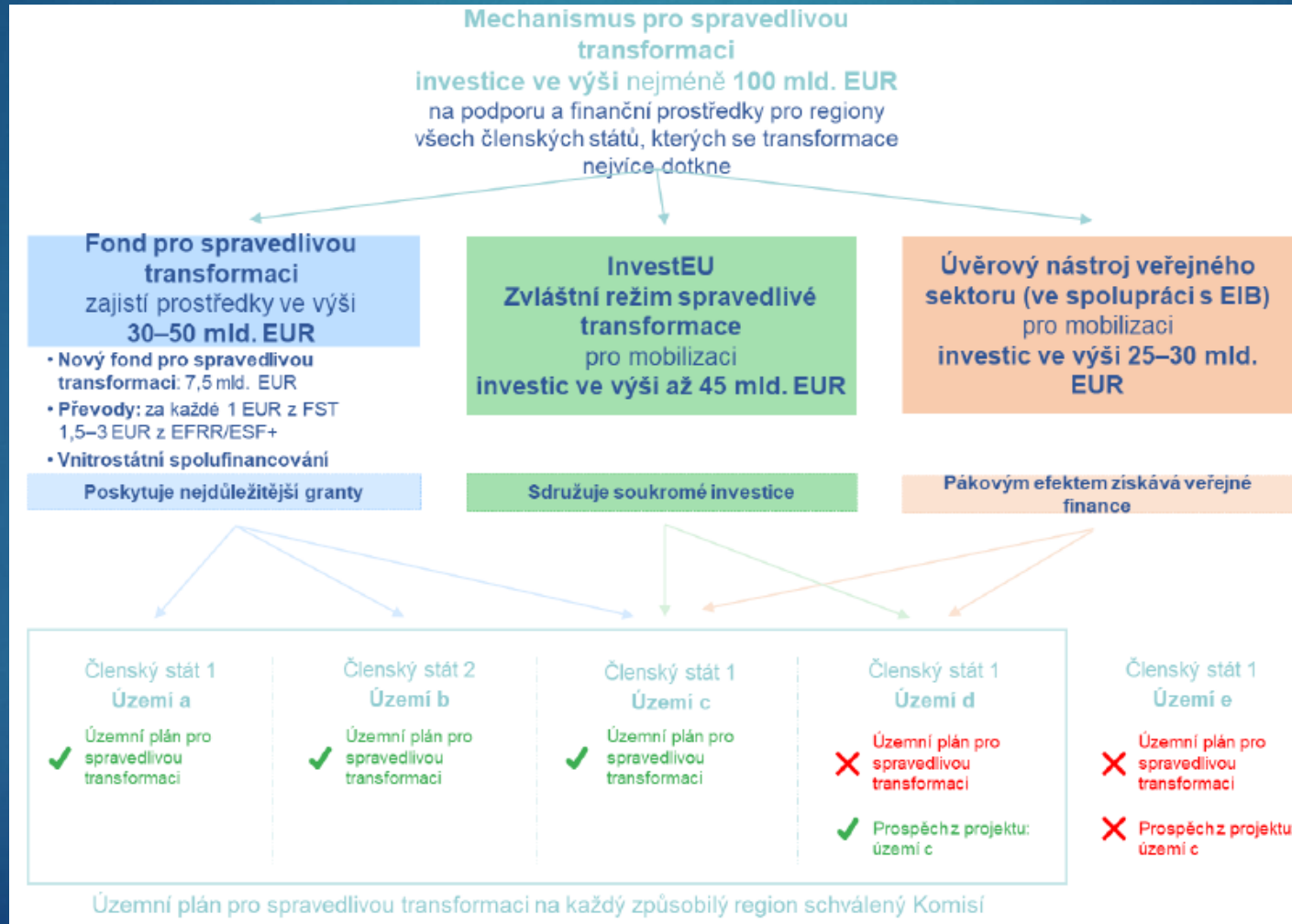
MECHANISMUS PRO SPRAVEDLIVOU TRANSFORMACI (GD)

- ▶ Je součástí **Investičního plánu pro Zelenou Evropu**
- ▶ zaměřen na **regiony a odvětví, které jsou transformací nejvíce zasaženy**, protože jsou závislé na fosilních palivech nebo uhlíkově náročných procesech;
- ▶ spojen s podporou **přechodu k nízkouhlíkovým činnostem** odolným vůči změně klimatu;
- ▶ **ochrana občanů a pracovníků, kteří jsou transformací nejvíce ohroženi**, poskytnutí přístup k rekvalifikačním programům, pracovním příležitostem nebo k energeticky účinnému bydlení.

VÝCHODISKA PRO FOND SPRAVEDLIVÉ TRANSFORMACE

VÝCHODISKA PRO FOND SPRAVEDLIVÉ TRANSFORMACE

FOND SPRAVEDLIVÉ TRANSFORMACE

- ▶ zaměřen na **ekonomickou diverzifikaci** území nejvíce postižených transformací a na **rekvalifikaci a aktivní začleňování jejich pracovníků** a uchazečů o zaměstnání;
- ▶ podpora území, která jsou nejvíce postižena transformací, aby se **zabránilo nárůstu nerovností mezi regiony**;
- ▶ **území, která jsou nejvíce postižena hospodářskými a sociálními dopady** vyplývajícími z transformace, zejména s ohledem na očekávané ztráty pracovních míst a transformaci výrobních procesů průmyslových zařízení s nejvyšší intenzitou emisí skleníkových plynů.

FOND SPRAVEDLIVÉ TRANSFORMACE

Článek 2

Specifický cíl

V souladu s čl. [4 odst. 1] druhým pododstavcem nařízení (EU) [nové nařízení o společných ustanoveních] **přispívá FST k jedinému specifickému cíli „umožnit regionům a lidem řešit sociální, hospodářské a environmentální dopady transformace na klimaticky neutrální ekonomiku“.**

FOND SPRAVEDLIVÉ TRANSFORMACE

1. produktivní investice do malých a středních podniků, včetně začínajících podniků, které vedou k hospodářské diverzifikaci, modernizaci a přeměně;
2. investice do zakládání nových podniků, mimo jiné prostřednictvím podnikatelských inkubátorů a poradenských služeb vedoucích k vytváření pracovních míst;
3. investice do výzkumu a inovací včetně investic do univerzit a veřejných výzkumných institucí a podpora přenosu pokročilých technologií;

FOND SPRAVEDLIVÉ TRANSFORMACE

4. investice do zavádění technologií i do systémů a infrastruktur pro cenově dostupnou čistou energii včetně technologií skladování energie vedoucí ke snižování emisí skleníkových plynů;

a) investice do OZE v souladu se Směrnicí EU o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů včetně kritérií udržitelnosti stanovených směrnicí a investice do energetické účinnosti za účelem snižování energetické chudoby;

b) investice do udržitelné mobility s využitím moderních technologií včetně dekarbonizace sektoru místní dopravy a její infrastruktury;

c) investice do obnovy a zvýšení účinnosti sítě dálkového vytápění se zřetelem na zlepšení energetické účinnosti systému dálkového vytápění, investice do výroby tepla za předpokladu, že výroba bude zajištěna převážně z obnovitelných zdrojů energie;

5. investice do digitalizace, digitálních inovací a digitálního propojení;

FOND SPRAVEDLIVÉ TRANSFORMACE

6. investice do regenerace a dekontaminace brownfieldů, obnovy půdy a případně zelené infrastruktury a projektů obnovy s přihlédnutím k zásadě „znečišťovatel platí“;

7. investice do posílení oběhového hospodářství mimo jiné předcházením vzniku odpadů, jejich snižováním, účinným využíváním zdrojů, opětovným používáním a recyklací;

8. zvyšování kvalifikace a rekvalifikace pracovníků;

9. pomoc uchazečům o zaměstnání při hledání zaměstnání;

10. aktivní začleňování uchazečů o zaměstnání;

11. další činnosti v oblasti vzdělávání a sociálního začlenění, včetně, je-li to řádně odůvodněné, infrastruktury pro účely školicích středisek, zařízení péče o děti a starší lidi;

12. technická pomoc.

PLÁN SPRAVEDLIVÉ ÚZEMNÍ TRANSFORMACE

- ▶ popis procesu transformace na vnitrostátní úrovni, včetně harmonogramu klíčových etap transformace;
- ▶ posouzení výzev spojených s transformací, včetně sociálního, hospodářského a environmentálního dopadu;
- ▶ popis očekávaného přínosu podpory z FST pro řešení sociálních, hospodářských a environmentálních dopadů;
- ▶ popis typu plánovaných operací a jejich očekávaný přínos ke zmírnění dopadu této transformace;

Příprava PSÚT je v gesci MMR, oddělení RE:START

<https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-nbsp;cr/programove-obdobi-2021-2027/uhelne-regiony>

PLÁN TRANSFORMACE ÚSTECKÉHO KRAJE - ICUK

- ▶ popis procesu transformace na úrovni Ústeckého kraje
- ▶ popis základních východisek: HLAVNÍ PROBLÉMY A POTŘEBY SOUVISEJÍCÍ S TRANSFORMACÍ REGIONU
- ▶ stanovení oblastí zájmů (aktivit) a jejich popis
- ▶ odůvodnění výběru oblastí zájmů (aktivit)
- ▶ finanční plán
- ▶ seznam strategických projektů
- ▶ indikativní seznam produktivních investic podniků jiných než MSP
- ▶ investice k dosažení snížení emisí skleníkových plynů
- ▶ Podklad pro tvorbu popisu transformace ÚK v PSÚT

PLÁN TRANSFORMACE ÚSTECKÉHO KRAJE

4. STRATEGIE PRO TRANSFORMACI

Globální cíl (vize), oblasti zájmu, specifické cíle

Globální cíl	Transformací začíná nový příběh regionu založený na znalostech a kreativitě obyvatel a podnikatelů, využívající čisté zdroje energie a nové technologie a vytvářející kvalitní a udržitelné podmínky pro život dalších generací.			
Oblasti zájmu (priority)	I. Podnikání, výzkum, inovace	II. Kompetentní lidé a Smart Region	III. Nová energetika a efektivně využívané zdroje	IV. Revitalizovaná území 21. století
Specifické cíle	SC I.1: Zvýšení inovační výkonnosti regionu, posílení výzkumné a inovační kapacity s důrazem na oblasti specializace kraje SC I.2: Zvýšení konkurenceschopnosti MSP SC I.3: Stabilizace a rozvoj klíčových odvětví pro transformaci ekonomiky SC I.4: Rozvoj kulturních a kreativních odvětví a jejich zapojení do celkového rozvoje kraje	SC II.1: Zlepšení přístupu ke kvalitním službám a infrastrukturám formálního a dalšího vzdělávání v oblastech specializace kraje SC II.2: Zvýšení zaměstnanosti a uplatnitelnosti pracovníků na trhu práce SC II.3: Vyšší využití digitalizace pro efektivní a srozumitelné veřejné služby občanům SC II.4: Zvýšení sociální soudržnosti a komunitní rozvoj v obcích	SC III.1: Rozvoj znalostí, technologií, systémů a infrastruktur pro čistou energii SC III.2: Rozvoj vodíkové ekonomiky SC III.3: Rozvoj komunitní energetiky a budování kapacit pro transformaci energetiky SC III.4: Efektivnější využívání zdrojů, přechod k oběhovému hospodářství	SC IV.1: Zlepšení využitelnosti území s ukončenou těžbou uhlí pro nové aktivity SC IV.2: Vyšší využití potenciálu průmyslového dědictví regionu

Operační program Spravedlivá transformace 2021–2027

- ▶ Operační program Spravedlivá transformace bude v období 2021–2027 zcela novým programem zaměřeným na řešení dopadů odklonu od uhlí v nejvíce zasažených regionech – Karlovarském, Moravskoslezském a Ústeckém kraji.
- ▶ Cílem podpory je zejména zajistit dostatek pracovních míst pro pracovníky, kteří odcházejí z uhelného průmyslu i zlepšení životního prostředí.
- ▶ Přesné zaměření programu se připravuje a bude zveřejněno. Podpora bude vycházet z plánu spravedlivé územní transformace, který připravuje Ministerstvo pro místní rozvoj.

[https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/opst_2021_2027/\\$FILE/OPT-NE-FAQ_FST-20210210.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/opst_2021_2027/$FILE/OPT-NE-FAQ_FST-20210210.pdf) - FAQ

[https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/opst_2021_2027/\\$FILE/OPT-NE-Brozura_FST-20210317.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/opst_2021_2027/$FILE/OPT-NE-Brozura_FST-20210317.pdf) - základní info

TYPY PROJEKTŮ

3 priority podle krajů

priorita **rozdělená** na **specifické cíle (opatření)** ← *vyjasňujeme s EK*

specifický cíl (opatření) má **dvě podoby**:

- a. **tematický** specifický cíl
- b. **zvláštní** specifický cíl

TYPY PROJEKTŮ

a. tematický specifický cíl

Např.:

- podpora konkurenceschopnosti MSP
- rozvoj lidského kapitálu

1. tematické výzvy

2. grantové schéma

3. finanční nástroj

chcete více informací?

TYPY PROJEKTŮ

b. zvláštní specifický cíl

1. územní řešení

2. síťové řešení

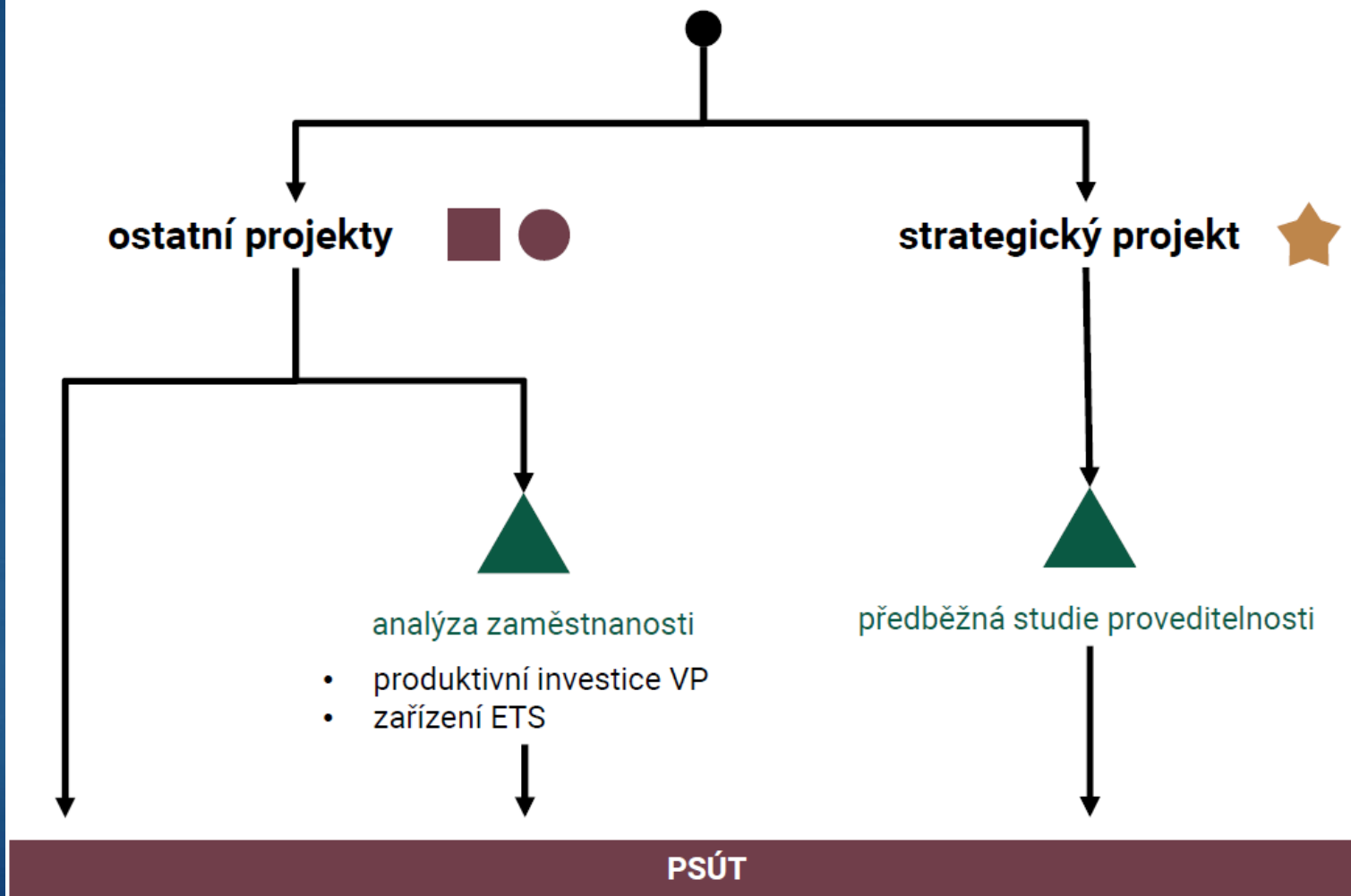

3. vlajkový projekt

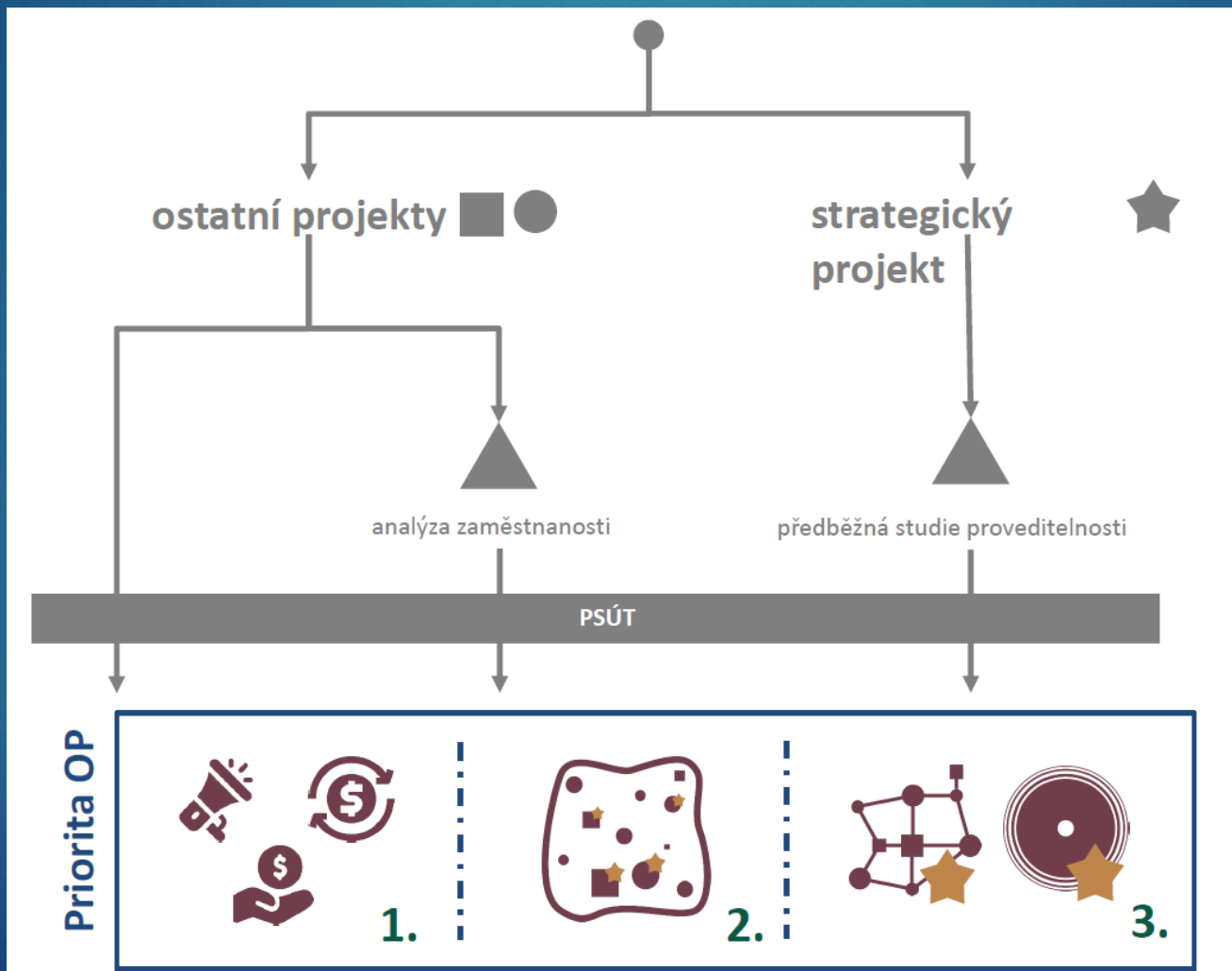

TYPY PROJEKTŮ

Jak je to v plánu transformace?

TYPY PROJEKTŮ

ČÍM JE FST ZAJÍMAVÝ PRO OBCE A MĚSTA?

- ▶ Celá řada **témat** zajímavých z pohledu samosprávy obcí:
 - investice do **digitalizace** a digitálního propojení,
 - investice do regenerace a dekontaminace **brownfieldů**, obnovy půdy a případně zelené infrastruktury,
 - investice do posílení **oběhového hospodářství** mimo jiné předcházením vzniku odpadů, jejich snižováním, účinným využíváním zdrojů, opětovným používáním a recyklací;
 - činnosti v oblasti **vzdělávání a sociálního začlenění**, včetně, je-li to řádně odůvodněné, infrastruktury pro účely školicích středisek, **zařízení péče o děti a starší lidi**;

ČÍM JE FST ZAJÍMAVÝ PRO OBCE A MĚSTA?

► **Typy projektů** zajímavých z pohledu samosprávy :

Individuální projekty v jednotlivých výzvách

Síťové (strategické) projekty vázané na konkrétní téma, každý má svého nositele, posuzuje se jako celek

Grantová schémata (řešení)

JAK MŮŽE BÝT MECHANISMUS ST ZAJÍMAVÝ PRO OBCE A MĚSTA?

Úvěrový nástroj EIB představuje **třetí pilíř** mechanismu pro spravedlivou transformaci.

S příspěvkem z rozpočtu EU ve výši 1,5 miliardy eur úvěrový nástroj veřejného sektoru umožní EIB poskytnout úvěr ve výši 10 miliard eur, díky čemuž bude možné v období 2021–2027 dále mobilizovat veřejné investice ve výši 25 až 30 miliard eur.

Tyto úvěry by subjektům veřejného sektoru poskytly zdroje na opatření, která usnadní přechod ke klimatické neutralitě. S touto podporou lze investovat do oblastí od energetické a dopravní infrastruktury přes sítě dálkového vytápění až po opatření v oblasti energetické účinnosti, včetně renovace budov či sociální infrastruktury.

PŘÍPRAVA A SCHVALOVACÍ PROCES

Harmonogram

- 1.Q 2021 – finální metodika pro výběr strategických projektů
- konec března 2021 - základní kostra PSÚT – v rozdělení na jednotlivé kraje, základní rozdělení grantová schémata / tematické výzvy / strategické projekty
- duben 2021 – další workshopy pro města a obce, podnikatelské subjekty
- duben 2021 – další jednání Transformační platformy – další verze PSÚT
- květen 2021 – finalizace dokumentu na základě podkladů z regionů, aby byl připraven - po zveřejnění finální legislativy - pro zahájení schvalovacího procesu vlády ČR, EK atp.
- červen 2021 – předpoklad schválení legislativy ze strany EK, následně by měla vstoupit v platnost finální legislativa k FST ze strany EK
- 2.Q 2021 – finalizace dokumentu, SEA
- září 2021 – předložení finální verze dokumentů vládě ČR; EK

ALOKACE PRO ÚSTECKÝ KRAJ

A. Metodika EK - dle kritérií, kterými byly rozděleny prostředky mezi jednotlivé členské státy EU:

- ✓ průmyslové emise skleníkových plynů s vysokou uhlíkovou intenzitou 49 %
- ✓ zaměstnanost v těžbě černého a hnědého uhlí 25 %
- ✓ zaměstnanost v průmyslu v regionech s průmyslem náročným na uhlík 25 %
- ✓ objem těžby rašeliny 1 %

**ALOKACE PRO ČR
JE 40-42 MLD KČ**

B. dle MMR - socioekonomická analýza v PSÚT

Kraj	Celkový index
Ústecký	0,73
Karlovarský	0,62
Moravskoslezský	0,62
Středočeský	0,54
Pardubický	0,48
Vysočina	0,48
Zlínský	0,47
Královéhradecký	0,45
Liberecký	0,45

15-20 mld. KČ pro Ústecký kraj

CO BUDE NÁSLEDOVAT?

- ▶ Kancelář MAS vás osloví s žádostí o vyplnění krátkého dotazníku formou rozhovoru.
- ▶ Jeho cílem je zjistit, která opatření jsou pro vás prioritní.
- ▶ A jaké konkrétní investice v jeho rámci potřebujete realizovat.
- ▶ Podklady budou předány ICUK k zapracování do PTÚK.
- ▶ V něm by se měl objevit návrh buď síťového projektu či grantového řešení, které by reagovalo na výsledky zjišťování v obcích a městech Ústeckého kraje.
- ▶ **To by mělo umožnit municipalitám čerpat finance z FST administrativně nejméně náročnou cestou.**
- ▶ FST – aby nikdo nebyl opomenut!

Dotazník

Mapování potřeb obcí vzhledem k podporovaným aktivitám Fondu pro spravedlivou transformaci

Základní informace k dotazované osobě (interně, nebude předáváno na ICUK)

Město/obec: : Dotazovaný:

Datum:Funkce:

Kontaktní email:

Kategorie obce/města:

☐ do 500 obyvatel ☐ do 2 000 obyvatel ☒ do 10 000 obyvatel ☐ do 25 000 obyvatel ☐ nad 25 000 obyvatel

Zmapování významu oblastí FST podle potřeb obcí

Označte prosím odpověď křížkem ve škále od **mimořádné významné (1)** do **nevýznamné (10)** a křížkem u varianty odpovědi.

a) Investice do obnovitelných zdrojů energie a investice do energetické účinnosti

za účelem snižování energetické chudoby:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

- máte pro daný problém/potřebu připraven projektový záměr/záměry?

nemáme ☐

existuje idea ☒

projekt je rozpracovaný ☐

projekt je připraven ☐

KONTAKTY

- ▶ MMR, ING. MILOŠ SOUKUP, Milos.Soukup@mmr.cz
odpovědný za přípravu Plánu spravedlivé územní transformace
- ▶ MŽP, ING. JAN HLAVÁČEK, jan.hlavacek@mzp.cz
odpovědný za přípravu OP Spravedlivá transformace
- ▶ KÚ ÚK, ING. JANA NEDRDOVÁ, nedrdova.j@kr-ustecky.cz
odpovědná za sběr námětů a záměrů v Ústeckém kraji
- ▶ ICUK, MGR. LUCIE PODRÁPSKÁ, Podrapska@icuk.cz
odpovědná za tvorbu Plánu transformace Ústeckého kraje
- ▶ KS MAS ÚK, ING.MGR. MAREK HARTYCH, hartych@masceskysever.cz
odpovědný za realizaci webinářů a informování starostů obcí